

Demon moderat

Asta e realitatea (mea, subiectivă): asociez automat orice referință la teatrul din Botoșani cu personalitatea lui Marius Rogojinski. Nu mai puțin, în ultimii ani, și cu cea a lui Volin Costin. Cine știe ce întărâtări și adversități pot crea cuvintele acestea, însă nu ezit să spun că aceștia doi dețin puterea în teatrul din Botoșani, dacă prin putere înțelegem talent și inspirație artistică (monopolul nu e, totuși, total) împletite cu inițiativa în regim de permanență. De câțeva vreme li s-a alăturat și Ion Sapdaru, în postura de regizor. Spectacolele Gogol și Shakespeare create de Sapdaru la Botoșani au produs deja o impresie vie lumii teatrale de la noi. Spectacolele impetuozitate, uneori eclatante, uneori forțând chei false... oricum, spectacole respectabile. Precum respectabilă este și **O scrisoare pierdută** de Caragiale în versiunea botoșăneană a aceluiași regizor.

Întruchipată de Nae Cațavencu, "mitologia" națională a poltroneriei politice, a demagogiei și a delirului imnic pentru "țărișoară" cade în sarcina lui Marius Rogojinski. Actorul ni-l restituie memorabil pe Cațavencu. Insul insidios și fără scrupule vorbește nazal, mimând persoana încrezătoare în viitorul ei politic pe măsura nimicniciei care-o cuprinde din momentul eșuării șantajului. La polul opus "expresivității" extrem de flexibile a lui Cațavencu, Tipătescu interpretat de Volin Costin arborează o tipologie greu perturbabilă, de valah flegmatic, rezistent la toate instabilitățile politicii. Flegmatic, spun –

O SCRISOARE PIERDUTĂ de Ion Luca Caragiale ● **TEATRUL "MIHAI EMINESCU"** din **BOTOȘANI** ● Data reprezentației: 15 ianuarie 2000 ● Regia: Ion Sapdaru ● Decorul: Mihai Pastramagi ● Costumele: Alina Dincă ● Muzica: Gheorghe Orzan ● Coregrafia: Delia Olteanu ● Distribuția: Volin Costin (Ștefan Tipătescu), Ion Apostoliu (Agamemnon Dandanache), Dumitru Păunescu (Zaharia Trahanache), Marius Rogojinski (Nae Cațavencu), Gheorghe Frunză/Valerian Răcilă (Tache Farfuridi), Dragoș Radu (Iordache Brânzovenescu), Dana Bucătaru/Narcisa Vornicu (Zoe Trahanache), Cezar Amiroaei (Ghiță Pristanda), Bogdan Muncaciu (Cetățeanul turmentat), Remus Archip (Ionescu), Gelu Rîșca (Popescu), Alin Gheorghiu (Un fecior).

chiar și atunci când Tipătescu pare că-și iese din fire: îl trădează rostirea bucureștenească, șmecheroasă, împănată cu "palatalizări" de genul: "așea", "Șjitefan" etc. Narcisa Vornicu construiește rolul Zoe cu surprinzătoare discreție, într-o tonalitate justă, atribuind personajului nu atât temperament și gesticulație – după modelul înveterat de ultimele montări cu **O scrisoare...** – cât mai cu seamă spirit lucid, calcul, fermitate și, nu în ultimul rând, un anume instinct al echilibrului. I-ar fi plăcut lui N. Steinhardt (vezi „Cartea împărțirii”) înțelepciunea aceasta a Narcisei-Zoe: cea care iartă spontan, din cugetul bun al femeii îndrăgostite, intuind ocazia de a curma criza... Însă iubește Zoe într-adevăr? Sapdaru crede că nu, precum nici Tipătescu n-ar iubi-o cu adevărat pe Zoe. Străfulgerarea de neîncredere și chiar de lehamite reciprocă, vehementă a fiecăruia nu pare a fi întâmplătoare. Căci doamna Trahanache, din nou stăpână pe situație, îl provoacă feminin, desigur, în limbaj acoperit, pe Cațavencu însuși, iar regizorul ține să accen-

tueze acest detaliu în spectacol. Nu mai puțin autocotrolat este Zaharia Trahanache, în interpretarea lui Dumitru Păunescu. Tartorele local gestionează lucid nu numai politica partidului, dar și ajutorul prietenesc-familial acordat lui de către Tipătescu... Dimpotrivă, Gheorghe Frunză și Dragoș Radu în Farfuridi și Brânzovenescu transformă falsul scrupul în manie și pisălogeală - până la delir.

Un Caragiale citit caustic, fără-ndoială, așa cum ne-am deprins în ultimele decenii că trebuie să-l citim. Totuși, fără a-l demoniza chiar de tot, așa cum iarăși ne-am deprins. Sapdaru restituie mitologiei acesteia negative, singura (!) în numele căreia devine acceptabil astăzi Caragiale pe scenă, ceva din serenitatea comediei joviale. Ceea ce nu-i puțin lucru.

Sebastian-Vlad Popa

P.S. Din păcate, scenografia săracă, voluntar/involuntar urită (ca și cum ar conta într-un fel cât de voluntar urită e) își rezervă o pondere – fatalmente – importantă în economia spectacolului!

